

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IX. Literas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

dicavit, Clerico dicto aliam præbendam, oblatâ occasione assignandam esse.

² Notandum secundò. Allegans propriam turpitudinem audiri non debet. Ita hic Papa respondit, exceptionem Capituli obijcantis, quòd Clericum receperint per gratiam expectativam vacaturi Canonici, & ideo receptio, seu collatio irrita esse debeat, nequaquam admittendam esse, quia frustra legis auxilium invocat, qui comittit in legem. *c. quia 14. de usuris*, & nemo de improbitate sua consequetur actionem *L. itaque 12. §. sed furtis ff. de furtis. c. inter 8. de donationibus*. Sunt tamen aliquæ exceptiones, de quibus in *c. ex tenore 13. hoc tit.*

CAPITULUM IX.

Literas.

PARAPHRASIS.

H. Clericus Canonicus erat in Ecclesia Collegiata S. Wiscardi Bremensis; postea creatus Canonicus Ecclesiæ Cathedralis; ac demum consecutus Præposituram dictæ Ecclesiæ S. Wiscardi, cui Præposituræ præbenda canonicalis annexa erat; quia itaque prior canonicalis præbenda, quæ de jure vacare debebat, alteri intra tempus à jure definitum, collata non fuerat, sed eam Præpositus unâ cum altera, quæ Præposituræ annexa erat, retinebat, D. Clericus eam à Pontifice, quia ad ipsum juxta Lateranense Conciliū collatio devoluta fuerat, impetravit, constitutis super ea re executoribus; coram quibus comparens Præpositus allegavit consuetudinem generalem, secundum quam idem plures præbendas possideret; addiditque, Archiepiscopum Bremensem non tantum de Præpositura, sed etiam ipsa præbenda, cum Capituli consensu investituram fecisse. Executores, quid in hac causa agere deberent, Innoc. III. consuluerunt, si quis Clericus ad præbendam eligatur, utrum ea, quam prius habuit, vacare censeatur, an verò per sententiâ ei adjudicari debeat; & num forte

propter confirmationē Archiepiscopi estimandum sit, præbendam non vacare. Ad hæc respondet Pontifex, si res ita se habeat, sicuti executores retulerunt, præbendam, licet non de facto, tamen de jure vacare, & ideo Præpositum ad eam resignationem, remota appellatione, cogendum esse, & factâ resignatione, cum etiam defacto vacare incipit, Dorotheo Clerico conferendam.

SUMMARIUM.

1. *Consuetudo, ut quis in eadem Ecclesia, & eodem recto plurimum uniformia beneficia obtineat, reprobat.*
2. *Collatio, aut confirmatio beneficii, quæ manifestè contra Canones est, non tribuit coloratam possessionem.*

Notandum primò. Licet per consuetudinem introduci possit, ut aliquis Clericus plures Canonicatus obtineat in Ecclesijs diversis, ea tamen consuetudo reprobat, si in eadem Ecclesia, sive sub eodem recto plures Canonicatus, seu alia uniformia beneficia aliquis obtineat. Ita habetur *hic & in Clementina ult. de præbendis* ubi Glossa finalis singulariter admonet, quòd jura plus abhorrent à pluralitate præbendarum uniformium in eadem Ecclesia, quam à duobus beneficijs curatis in diversis Ecclesijs; quandoquidem hæc pluralitas concessa est, jure annexionis, si videlicet aliquis dignitatem, vel personatum curam Animarum habentem adeptus sit, cui parochialis Ecclesia unita, & annexa sit. *c. super eo 6. de præbendis in 6.* Sin autem præbendarius aut Canonicus personatum cum cura, aut sine cura adeptus sit, cui similis præbenda, aut Canonicatus, qualem antea habuit, annexus sit, prior Canonicatus & præbenda ipso jure vacat. Ratio est, quia talis imminutio numeri præbendarum cedit in diminutionem cultus divini, atque inde oritur, ut dum aliqui ex Clericis abundant, alij, qui æquè, aut magis idonei sunt, penuriam pati debeant.

Notandum secundò. Collatio, vel confirmatio beneficii, quæ manifestè est contra

in Canones, non efficit possessionem collatam, si quis vi hujus collationis instituat, quam ob rem hujus possessionis necesse non est fieri mentionem, in impetratione, aut recepto, pro beneficio, quod tanto tempore vacavit, ut ejus collatio ad Sedem Apostolicam devoluta fuerit. Ita colligitur ex hoc cap. & dixi hoc ipsum in c. cum nostris 6, hoc tit.

CAPITULUM X.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

In Ecclesia Astensis quædam præbendæ canonicas amplius quatuor annis vacant, quas deinde Episcopus Clericis quibusdam contulit, sed instituti existimantes, collationem esse factam contra Concilium Lateranense, adeoque irritam, ad Archiepiscopum accesserunt, ab eoque aliam provisionem, & institutionem in præbendis impetrarunt; insuper etiam Capitulum Astensis Ecclesiæ assensum dedit, ut in possessionem mitterentur, tribus tantum Capitularibus se opponentibus, atque dicentibus, quod neque Archiepiscopi collatio valeret, quia & ipse intra tempus 6. mensium, à Canone indultum, in conferendo negligens fuerit; sed pars altera Capituli replicabat, tempus semel non posse computari Archiepiscopo, nisi à tempore, quo de præbendarum vacatione cognovit. Postea autem utraque pars concorditer confessæ fuit, in Ecclesia Astensis certum Canonicarum numerum non esse definitum, neque præbendas discretas. Quam ob rem Innoc. III. respondet, Concilij Lateranensis constitutionem de beneficiis ultra 6. menses vacantium devolutione in præbendis istis locum non habere, nihil obstante, quod fortasse Ecclesia Astensis Canonicorum defectum passa fuerit; ideo Innoc. III. definit, collationes tam Episcopi, quam Archiepiscopi, quas jure devolutionis se fecisse existimarent,

irritas esse. Veruntamen, quia totum Capitulum institutos recipere desiderabat, tribus tantum se opponentibus, sed nihil rationabile afferentibus, ideo mandavit quibusdam, ut si Astensis Ecclesiæ suppetant facultates, secundum hæcenus observatam consuetudinem, dictos Clericos pro Canonicis haberi curent.

SUMMARIUM.

1. Qui jure devolutionis beneficium confert, potest etiam in possessionem mittere.
2. Devolutio propter negligentiam ordinariorum collatorum, quomodo fiat?
3. Non est locus devolutioni, si determinatus numerus non sit in Ecclesia.
4. Unius etiam capitularis oppositio impedire potest, ne id decernatur, quod in Ecclesia damnum redundet.

Notandum primò. Qui beneficium confert jure devolutionis, potest etiam provisionem in possessionem mittere, aut saltem mandare, ut in possessionem inducatur ab ijs, quibus ex cujusvis Ecclesiæ consuetudine, competit, quandoquidem introductio in possessionem est accessoria juri per Canonicam collationem acquisito. Prout hic Abbas annotat n. 1.

Notandum secundò. Collatio præbendarum Canonicarum quandoque pertinet ad solum Capitulum, tunc autem, si per 6. menses, capitulares conferre intermittant, devolutio fit ad Episcopum; ab hoc post 6. menses alios ad Archiepiscopum, ita, ut & ipsi 6. menses competant, numerandi à tempore notitiæ habitæ, de vacatione præbendarum; quam ob rem contra provisionem auctoritate Apostolica jure devolutionis ad Sedem opponi potest, Episcopum, vel Archiepiscopum ignorasse electionem. Hac omnia colliguntur ex hoc cap. & intelliguntur ex ijs, quæ dicta sunt in c. 2. & in cap. quia 5. hoc tit.

Notandum tertio. Si in Ecclesijs, in quibus redditus ad communem Capituli mensam pertinent, numerus Canonicarum, & annexarum præbendarum determinatur.